

מדיניות העמדה לדין בעבירה חבלה חמורה בנסיבות מחמירות (335+333) אל מול העבירה של תקיפה הגורמת חבלה ממשית (380) – הנחיית המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים)

סיכום

סעיף 34 כד לחוק העונשין מגדיר סוגי חבלות שונות. בין היתר, מגדיר הסעיף מהי "חבלה חמורה, כדלקמן:

"חבלה חמורה" – חבלה העולה כדי חבלה מסוכנת, או הפוגעת או עלולה לפגוע קשות או לתמיד בבריאות הנחבל או בנוחותו, או המגיעה כדי מום קבע או כדי פגיעת קבע או פגיעה קשה באחד האיברים, הקרומים או החושים החיצוניים או הפנימיים;

למרות שלשון הסעיף מאפשרת זאת, דומה כי אין הצדקה להגיש כתב אישום לבית המשפט המחוזי בגין כל מקרה של שבר, בכל איבר שהוא, מקום בו העבירה בוצעה "בנסיבות מחמירות" לפי סעיף 335 לחוק העונשין.

לפיכך, ראוי לאבחן בין "פגיעה קשה סתם" לבין "פגיעה קשה" אשר יש בצידה נסיבות או השלכות נוספות, כגון "מום קבע" או "פגיעה קשה בנוחות הנחבל".

אשר על כן, במקרים בהם נגרמה חבלה בלבד, שלא נדרשה בגינה התערבות ניתוחית [גם אם מדובר בשבר, או בחבלה חמורה אחרת] ושלא היה בה פוטנציאל ממשי להשאר נזק לצמיתות – ככלל, יוגש כתב האישום לבית המשפט השלום. במקרים אלה, הפררוגטיבה של התביעה הכללית הינה לקבוע כי בסוגי מקרים אלו, לא נמצא את הדין עם הנאשם במובן של העמדתו לדין בבית המשפט המחוזי, בעבירה הכוללת את רכיב "הנסיבות המחמירות" ותחת זאת התיק יטופל על ידי חטיבת התביעות בהתאם לסמכותה להעמיד לדין על עבירה של חבלה חמורה לפי סעיף 333 לחוק העונשין בבית משפט השלום, ומבלי לעשות שימוש בסעיף 335 לחוק העונשין, הכולל את הנסיבות המחמירות, אשר מחייב הגשת כתב האישום לבית המשפט המחוזי.

לשון אחר, כאשר מדובר באירוע אשר מתקיימות בו נסיבות מחמירות בהתאם להוראות סעיף 335 לחוק העונשין [באמצעות נשק חם או קר; שניים או יותר; בן משפחה], אך מאידך, עניין לנו בחבלה חמורה שהינה במדרג נמוך יותר בכל הנוגע לחבלה עצמה ולמידת פגיעתה בקורבן העבירה, כי אז עומדת לתביעה הפררוגטיבה להשתמש בשיקול הדעת ביחס לערכאה המתאימה אליה יוגש כתב האישום. במקרה כזה "מקבילית הכוחות" בין אופי החבלה, שאינו חמור באופן יחסי, לבין הנסיבות המחמירות של החבלה, היא זו שתדריך אותנו באשר לבחירת סעיף העבירה.

וידגש, באותם מקרים בהם הוחלט להגיש את כתב האישום לבית משפט השלום, הגם שהתקיימו הנסיבות המחמירות [כגון שהעבריין נשא נשק, או שחברו שניים או יותר לביצוע המעשה] כי אז אין מניעה לציין בפרק העובדות את הנסיבות המחמירות. זאת, למרות שבפרק הוראות החיקוק, בסעיף האישום, תצוין עבירת הבסיס בלבד [סעיף 333 לחוק העונשין].

לעומת זאת, כאשר מדובר בחבלה שנגרמה בנסיבות מחמירות, ושגרמה לנזק ממשי וחמור, דהיינו, חבלה אשר קיים בצידה פוטנציאל ממשי להשאר נזק לצמיתות או לתקופה ממושכת, ו/או כאשר נדרשת התערבות ניתוחית, הרי שאז ככלל, התיק יטופל על ידי הפרקליטות, וכתב האישום יוגש לבית המשפט המחוזי, בעבירה לפי סעיף 335 לחוק העונשין.

בעניין זה, נפנה גם לסעיפים 30–31 להנחיית פרקליט המדינה 3.1 שעניינה "הכנה וניסוח כתב אישום" מהם עולה, כי לתביעה ניתנת האפשרות לבחור את סעיף החיקוק בו יואשם הנאשם, ובלבד שסעיף החיקוק שייבחר, ואופן ניסוח כתב האישום כולו, ישקף בצורה ההולמת ביותר את ליבת מעשיו של הנאשם ואת מיקומו במדרג מידות החומרה של המארג הנורמטיבי הכולל [וראה לעניין זה, בג"ץ 7195/08 אבו רחמה נ' תא"ל אביחי מנדלבליט הפרקליט הצבאי הראשי].

אשר לחבלות שנגרמו באמצעות סכין או חפץ חד אחר [חתך או דקירה] הרי שברוח הדברים שפורטו לעיל, אירועים של דקירה משמעותית, יטופלו על ידי הפרקליטות, וכתבי האישום בעניינם יוגשו לבית המשפט המחוזי, בין אם בעבירה לפי סעיף 335 לחוק העונשין [בהנחה שנגרמה חבלה חמורה] ובין אם בעבירה לפי סעיף 329 לחוק העונשין; ואילו אירועים של

דקירות וחתכים קלים יותר, יטופלו על ידי חטיבת התביעות, וכתבי האישום בעניינם יוגשו לבית משפט השלום, לפי סעיף 334 לחוק העונשין [פציעה] או לפי סעיף 335 לחוק העונשין [פציעה בנסיבות מחמירות].

16.8.20

תאריך
הישיבה